

9. Avustusmäärärahojen tarkastelu

Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kunta myöntää kunnassa toimiville yhteisöille vuosittain 252 000 euroa avustuksia.	Vähennetään avustusmäärärahaa 40 %:lla. Avustuksiin varataan 152 000 euroa vuodessa.	Avustusten lakkauttaminen

Arvioitavan asian kuvaus ja taustat

Lempäälän kunta myöntää avustuksia toimintaan, joka edistää kunnan strategisten päämäärien ja tavoitteiden toteutumista. Samalla avustustoiminnalla tuetaan yhteisöjen toimintaa ja kuntalaisten hyvinvointia. Avustusta voi saada hakija, jonka kotipaikka on Lempäälän kunta tai, jonka harjoittama toiminta, johon avustusta haetaan, sijoittuu Lempäälän kunnan alueelle. Avustusten saajat täydentävät kunnan omaa palvelutuotantoa.

Avustuksia suunnataan toimintaan, joka a) edistää kuntalaisten hyvinvointia, b) kehittää kuntalaisten elinpiiriä, c) edistää kuntalaisten terveyttä ja vähentää sosiaalista hyvinvointia uhkaavia ongelmia, d) vahvistaa yhteisöllisyyttä ja aktivoi kuntalaisia sekä turvaa edellä mainittuja toimintoja toteuttavien yhteisöjen toimintaedellytyksiä.

Vertailu muiden kuntien avustusmäärärahoihin (varatut määrärahat vuonna 2023):

- Vesilahti: 51 500 euroa (avustukset yhteisöille)
- Orivesi: 54 850 euroa (yleisavustukset ja toimintakorvaukset)
- Pirkkala: 88 000 euroa (yleisavustukset)
- Ylöjärvi: 164 300 euroa (yleisavustukset, liikunta, nuoriso, kulttuurin kohdeavustukset, projektituki)
- Nokia: 226 000 euroa (toiminta- ja kohdeavustukset, liikunta-avustukset sisältävät jäähalliaavustukset)
- Kangasala: 307 900 euroa (yleis-, kohde-, ja stipendit)
- Tampere: 759 000 euroa (esimerkki: liikunta-avustukset kokonaisuudessaan)

Seutukuntien avustusten määrärahoihin on laskettu pääasiallisesti vain yleis- ja kohdeavustuksia. Poikkeuksena Kangasalan määrärahat, joihin on sisällytetty myös stipendit. Näiden avustusten määrärahojen lisäksi kunnilla/kaupungeilla saattaa olla muitakin avustuksia jaettavana esimerkiksi projektituki (Nokia) ja suurtapahtuma-avustukset (Kangasala), joita ei ole sisällytetty näihin laskelmiin.

Lempäälän kuntastrategian tavoitteena on, että yhteisöllisyys ja kuntalaisten aktiivisuus ja osallisuus vahvistuvat ja monipuolistuvat entisestään. Kuntastrategian painopisteen mukaan kannamme vastuuta yhdessä. Kunnan aktiiviset yhteisöt ja kuntalaisten monipuolinen osaaminen ovat keskeisiä resursseja.

Valmistelijat: yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki, kirjastopäällikkö Jarkko Rikkilä, järjestösuunnittelija Anu Nevalainen, kulttuuripäällikkö Kiti Mäkinen

	Nykytilanne: Vaihtoehto 0	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kuntastrategia	<p>osittain strategian vastainen: yhteisöt ja yhdistykset eivät kehitä toimintaansa, koska toiminta/olemassa olo nojautuu avustukseen ei elävään yhdistystoimintaan.</p> <p>Nykyinen tapa passivoi, eikä kannusta yhteistyöhön muiden yhdistysten ja kunnan kanssa.</p>	<p>strategian mukainen: kuntalaisten ja yhteisöjen aktiivisuus lisääntyy, kun talous ei voi nojautua pelkästään avustuksiin. Tällöin oman toiminnan kehittämisedellytykset kasvavat. Yhdistykset tekevät enemmän yhteistyötä, yhteishankintoja ja yhteishankkeita. Yhteistyö kunnan kanssa paranee.</p> <p>Negatiivinen vaikutus: määrärahan vähentämisellä vaikutuksia joidenkin yhdistysten ja yhteisöjen toimintaedellytyksiin.</p>	<p>strategian vastainen, kuntastrategiassa korostetaan kuntalaisten aktiivisuutta ja yhteisöjen merkitystä → yhdistysten toimintaedellytykset vähenevät.</p> <p>Luottamus kunnan ja kolmannen sektorin väliseen yhteistyöhön vähenee.</p> <p>Osallisuusmahdollisuudet vähenevät.</p>
Talous	Ei muutosta	Positiivinen vaikutus: vuosittainen menosäästö 100 000 euroa	Positiivinen vaikutus: vuosittainen menosäästö 252 000 euroa
Henkilöstö	Ei muutosta	Ei vaikutusta	Henkilöstön työmäärä vähenee huomattavasti.
Kuntalaiset	Panos-tuotos kuntalaisen näkökulmasta heikko	Neutraali vaikutus: yhteisöjen tuottamat palvelut pysyvät entisellään	Negatiivinen vaikutus: yhteisöjen tuottamat palvelut kuntalaisille vähenevät merkittävästi
Lapset	Ei muutosta	Ei vaikutusta lasten harrastamiseen	Negatiivinen vaikutus: lasten harrastusmaksut nousevat, jos palvelut siirtyvät yksityiselle tai yritykselle
Ympäristö	Avustuskriteereissä kannustetaan ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyys. Toimintaa saatetaan kehittää ekologisempaan suuntaan.	Sama vaikutus kuin nykytilanteella.	Oletettu negatiivinen vaikutus: avustuksilla ei voida ohjata yhdistyksiä ekologiseen kestävyys.
Yritykset ja työllisyys	Ei muutosta	Epätodennäköistä, että lisää yritystoimintaa	Voi lisätä yritystoiminnan kysyntää, jos palvelujen tarjonta vähenee

10. Osallistuvan budjetoinnin uudelleenarviointi

Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kuntalaisten ideoihin käytetään 50 000 euroa vuodessa.	Vähennetään määrärahaa: kuntalaisten ideoihin käytetään 30 000 euroa vuodessa tai joka toinen vuosi 50 000 euroa.	Nykymallisen osallistuvan budjetoinnin lakkauttaminen

Arvioitavan asian kuvaus ja taustat

Lempäälän kunta toteuttaa osallistuvaa budjetointia Idearaha-toimintamallin kautta. Toimintamallissa kuntalaiset ideovat kulloinkin käytössä olevan määrärahan käyttökohteita, jatkokehittävät omia ja toistensa ideoita ja lopulta äänestävät, mitkä ideat määrärahalla toteutetaan. Lempäälä on toteuttanut yhden osallistuvan budjetoinnin pilotin (2022: 10 000 e) ja kaksi varsinaista Idearaha-kierrosta (2023: 65 000 e, 2024: 50 000 e). Lempäälän kuntastrategian tavoitteena on, että osallistuva budjetointi on käytössä ja sen vaikuttavuutta arvioidaan.

Osallistuvaa budjetointia voi toteuttaa usealla eri tavalla. Osallistuvaa budjetointia voi toteuttaa esimerkiksi teemoittain tai alueittain siten, että eri vuosina mahdollistetaan eri alueiden ideoiden toteuttaminen. Tällöin voidaan varmistaa jokaisen alueen kehittäminen.

Osallistuva budjetointi on käytössä useissa Suomen kunnissa. Tampereen kaupunkiseudulla osallistuvaan budjetointiin varattiin vuonna 2023 seuraavia määrärahoja:

- Ylöjärvi: 50 000 euroa
- Pirkkala: 30 000 euroa
- Kangasala: 30 000 euroa
- Tampere: Tampereen kaupunginvaltuusto myönsi vuosiksi 2020–2021 ja 2022–2023 osallistuvan budjetoinnin toteutukseen 450 000 euroa. Määräraha suunnattiin tasaisesti eri puolille kaupunkia. Jokaiselle kaupungin viidestä alueesta (etelä, itä, keskusta, länsi, pohjoinen) varattiin 70 000 euroa. Koko kaupungin alueella toteutettaviin ideoihin oli käytössä 100 000 euroa.

Vesilahti: ei käytössä. Nokia: ei käytössä, kokeilu vuodelta 2022: nuorten osallistuva budjetointi 5000 euroa. Orivesi: ei käytössä.

Valmistelijat: järjestösuunnittelija Anu Nevalainen, yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki, kulttuuripäällikkö Kiti Mäkinen

	Nykytilanne: Vaihtoehto 0	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kunta-strategia	strategian mukainen: strategian tavoitteena on, että osallistuva budjetointi on käytössä	strategian mukainen: määrärahalla ei ole vaikutusta strategiatavoitteeseen	strategian vastainen: jos osallistuvaa budjetointia ei toteuteta missään muodossa osallistuvan budjetoinnin vaikuttavuus voi heiketä, mikäli osallistuvaa budjetointia toteutetaan ilman erillistä määrärahaa
Talous	Ei muutosta	Positiivinen vaikutus: vuosittainen menosäästö 25 000 euroa	Positiivinen vaikutus: vuosittainen menosäästö 50 000 euroa
Henkilöstö	Ei muutosta	Ei vaikutusta	Vähentää huomattavasti henkilöstön työmäärää, elleivät palvelualueet järjestä osallistuvaa budjetointia omista käyttövaroista.
Kuntalaiset	Ei muutosta	Kuntalaisten ideoita toteutetaan vähemmän tai ne ovat pienempiä (versio1: määrärahan vähennys). Kuntalaisten ideoita toteutetaan harvemmin (versio2: joka toinen vuosi).	Negatiivinen vaikutus: kuntalaisten osallisuus heikkenee merkittävästi
Lapset	Ei muutosta.	Negatiivinen vaikutus: määrärahan vähentyessä lapset ja nuoret hyötyvät vähemmän.	Negatiivinen vaikutus: lasten ja nuorten osallisuus kunnan toimintoihin heikkenee
Ympäristö	Ei muutosta.	Oletettu negatiivinen vaikutus: Ekologinen kestävyys heikkenee, kun alueet eivät kehity.	Oletettu negatiivinen vaikutus: ekologinen kestävyys heikkenee merkittävästi, kun alueet eivät kehity.
Yritykset ja työllisyys	Ei muutosta.	Negatiivinen vaikutus: yrityksiltä ostettavat palvelut vähenevät	Negatiivinen vaikutus: yrityksiltä ostettavat palvelut vähenevät 50 000 euron verran

11. Lempäälän-Vesilahden Työttömät ry:n tilavuokriin kohdistuvan tuen tarkistaminen

Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kunta avustaa yhdistystä tarjoamalla yhdistyksen käyttöön ilmaiseksi kolme toimitilaa.	Kunta avustaa edelleen yhdistystä tarjoamalla yhdistyksen käyttöön ilmaiseksi yhden toimitilan.	Kaikki kiinteistöt vuokrataan erikseen sovitulla tavalla. Kunta saa kolmesta kiinteistöstä vuokratuloja, jolloin kunnalle syntyy säästöä ja mahdollisia lisätuloja.
Nykyiset sisäiset tilavuokrat per kiinteistö: - Kalustajan talo 4547,56 e/kk - Työvalmennuskeskuksen tila (LeVeTeks) 3401,60 e/kk - Sotavallan varikon tila 949,64 e/kk	Yhdistyksen nykyresurssit huomioon ottaen toiminta tulisi keskittää yhteen ilmaiseen toimitilaan, jolloin vapautuvien tilojen ylläpitokustannuksista olisi mahdollista saada säästöä tai niiden ulosvuokraus olisi mahdollista. Ulkoiset tilavuokrat määritellään kunnan ulosvuokrausperiaatteiden mukaisesti.	Ulkoiset tilavuokrat määritellään kunnan ulosvuokrausperiaatteiden mukaisesti.

Lempäälän-Vesilahden Työttömät ry:n toiminta on yleishyödyllistä yhdistystoimintaa, jossa on kierrätysnäkökulma. Toiminnalla on työttömien toimintakykyä ylläpitäviä vaikutuksia ja toiminta on lisä paikallisiin palveluihin. Toiminta ei ole työllisyshoidon eikä jätehuollon näkökulmasta lakisääteistä. Pirkanmaan jätehuolto hoitaa lempääläisten lakisääteisen jätehuollon.

Yhdistyksen pääasialliset menot ovat henkilöstöhallinnon kulut ja pakettiautoon liittyvät kulut. Kaikki tuotteet/materiaalit ja tilat ovat yhdistykselle ilmaisia. Yhdistys saa tuotteet/materiaalit lahjoituksina ja myy niitä edullisesti eteenpäin nykyisistä toimitiloistaan käsin: Kierrätyspuoti ja Varikko myyvät lahjoitettuja tavaroita ja Leveteks lahjoitettuja ompelutarvikkeita.

Tällä hetkellä Lempäälän kunta avustaa yhdistystä tarjoamalla yhdistyksen käyttöön ilmaiseksi kolme toimitilaa. Tilojen sisäiset vuokrat (106 785,60 e) on maksettu työllisyyspalveluiden budjetista. Työllisyyspalveluille ei ole tästä syystä jäänyt resursseja tukea muita työttömien työllistymistä ja toimintakykyä edistäviä yhdistyksiä ja kilpailuttaa työttömien asiakkaiden palveluita. Yhdistyksen toiminnan vaikuttavuudesta ei ole mitattua tietoa.

Pirkanmaan hyvinvointialue ostaa yhdistykseltä kuntouttavan työtoiminnan palvelua. Kuntouttava työtoiminta on hyvinvointialueelle kunnilta vuonna 2023 siirtynyt tehtävä. Uuden hyvinvointialueen myötä kuntouttavan työtoiminnan palveluita on mahdollista saada koko Pirkanmaan alueella. Näin ollen Lempäälän kunnan asiakkaat eivät ole riippuvaisia juuri tämän yhdistyksen kuntouttavan työtoiminnan palvelusta.

Yhdistyksen talous ei ole tasapainossa avustuksista, kunnan tilavuokratuesta ja muista edellä mainituista tulonlähteistä huolimatta. Tilavuokratuen vähentäminen tai kokonaan lakkauttaminen vaikuttaa yhdistyksen toimintamahdollisuuksiin, jolloin yhdistyksen olisi mahdollisesti pohdittava toimintojaan uudella tavalla.

Kaikki työttömyyden kustannukset siirtyvät 1.1.2025 alkaen vahvemmin kuntien vastuulle, mikä pakottaa kunnat tulevaisuudessa etsimään entistä vaikuttavampia palveluita ja keinoja nopeuttaa työllistymistä.

Valmistelijat: elinvoimapäällikkö Maria Virtanen, työllisyyspäällikkö Heli Halme

	Nykytilanne: Vaihtoehto 0	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kunta-strategia	Ei muutosta: yhteisöllisyys sekä kuntalaisten ja yhdistystoimijoiden aktiivisuus pysyy samalla tasolla.	Mahdollisuus sekä negatiivisiin että positiivisiin vaikutuksiin: yhteisöllisyys sekä kuntalaisten ja yhdistystoimijoiden aktiivisuus voivat toisaalta heikentyä, mutta ne voivat toisaalta myös entisestään vahvistua. Voi syntyä uusia ratkaisuja ja uudenlaista toimintaa.	Sama vaikutus kuin vaihtoehdossa 1.
Talous	Ei muutosta	Taloudellinen vaikutus on mahdollista selvittää vasta talousarviovalmistelun yhteydessä. Tässä vaiheessa voidaan esittää vain varovainen 10 000 euron säästöarvio.	Taloudellinen vaikutus on mahdollista selvittää vasta talousarviovalmistelun yhteydessä. Tässä vaiheessa voidaan esittää vain varovainen 15 000 euron säästöarvio.
Henkilöstö	Ei muutosta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
Kuntalaiset	Ei muutosta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
Lapset	Ei muutosta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
Ympäristö	Ei muutosta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
Yritykset ja työllisyys	Yhdistyksen toiminnalla on työttömien toimintakykyä ylläpitäviä vaikutuksia. Pirkanmaan hyvinvointialue ostaa yhdistykseltä kuntouttavaa työtoimintaa.	Ei merkittävää vaikutusta: yhdistyksen toiminnalla voi olla edelleen työttömien toimintakykyä ylläpitäviä vaikutuksia.	Yhdistyksen toiminnalla voi olla edelleen työttömien toimintakykyä ylläpitäviä vaikutuksia, mikäli yhdistys pystyy sopeuttamaan toimintaansa ja saamaan taloutensa tasapainoon.